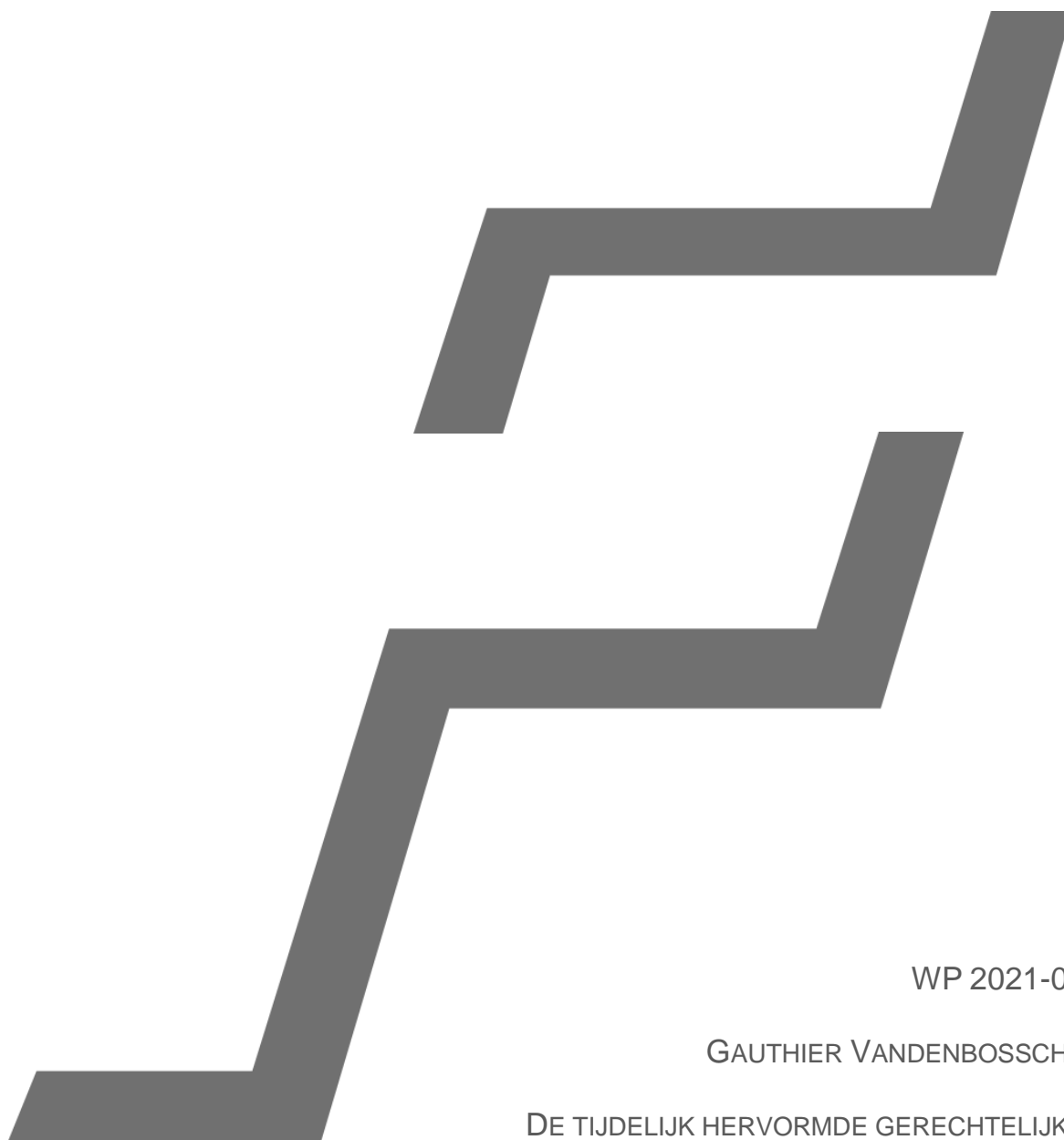

FINANCIAL LAW INSTITUTE

WORKING PAPER SERIES

WP 2021-07

GAUTHIER VANDENBOSSCHE

DE TIJDELIJK HERVORMDE GERECHTELIJKE
REORGANISATIE: SOEPELER, MODERNER,
EFFICIËNTER?

WP 2021-07

GAUTHIER VANDENBOSSCHE

DE TIJDELIJK HERVORMDE GERECHTELIJKE REORGANISATIE: SOEPELER, MODERNER,
EFFICIËNTER?

ABSTRACT

Om het bestaande insolventierecht aan te passen aan de behoeften van de COVID19-crisis, bracht de wet van 21 maart 2021 “tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht en het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992” een aantal (tijdelijke) aanpassingen en verbeteringen aan Boek XX WER aan.

Vooreerst is de bedoeling van deze hervorming om de toegang tot de procedure van gerechtelijke reorganisatie te vergemakkelijken, in het bijzonder voor kmo's. Verder wordt een nieuwe ‘voorbereidende’ procedure ingevoerd, die ondertussen zijn eerste toepassingen in de praktijk en rechtspraak kent. Tot slot worden een aantal punctuele aanpassingen gemaakt aan Boek XX WER.

Deze bijdrage analyseert voormelde wijzigingen aangebracht door de wet van 21 maart 2021.

The author[s] welcome[s] your comments at gauthier.vandenbossche@ugent.be

The entire working paper series can be consulted at fli.ugent.be

DE TIJDELIJK HERVORMDE GERECHTELIJKE REORGANISATIE: SOEPELER, MODERNER, EFFICIËNTER?

Een bespreking van de wet van 21 maart 2021 tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht en het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992

GAUTHIER VANDENBOSSCHE

Assistent, Vakgroep Accountancy, Bedrijfsfinanciering en Fiscaliteit en Instituut Financieel Recht, UGent

Inleiding

1. Vanwege de aanzienlijke economische impact van de COVID-19-crisis kwam de continuïteit van veel ondernemingen in gevaar. Tot 31 januari 2021 konden ondernemingen genieten van een algeheel moratorium op faillissementen¹. Om het bestaande insolventierecht meer duurzaam aan te passen aan de behoeften van de economische crisis veroorzaakt door de COVID-19-pandemie, bracht de wet van 21 maart 2021 “tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht en het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992” (inw. 26 maart 2021)² een aantal (tijdelijke) aanpassingen en verbeteringen aan Boek XX WER aan³.

2. De bedoeling van deze hervorming is om de toegang tot de procedure van gerechtelijke reorganisatie te vergemakkelijken, in het bijzonder voor de kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's)⁴. De bedoeling is immers dat ondernemingen voortaan een beroep kunnen doen op een soepelere, modernere, efficiëntere en toegankelijker gerechtelijke reorganisatieprocedure. Dit kan

¹ Koninklijk besluit n° 15 24 april 2020 betreffende de tijdelijke opschorting ten voordele van ondernemingen van uitvoeringsmaatregelen en andere maatregelen gedurende de COVID-19 crisis, *BS* 24 april 2020, 28.732. Art. 71 e.v. Wet 20 december 2020 houdende diverse tijdelijke en structurele bepalingen inzake justitie in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19, *BS* 24 december 2020, 93.772.

Zie ook D. BRULOOT, “Kroniek van het insolventierecht tijdens de corona-epidemie: is het insolventierecht in crisis?”, *TBH* 2020, afl. 10, 1387-1408.

² Gelet op de met de coronacrisis verband houdende urgentie werd er initieel voor geopteerd de wijzigingen aan Boek XX WER buiten werking te laten treden op 30 juni 2021, intussen zijn deze verlengd tot 16 juli 2022.

Wet 21 maart 2021 tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht en het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, *BS* 26 maart 2021, 28.193; Koninklijk besluit 24 juni 2021 tot uitvoering van verlenging van artikelen 2, 4 tot 12 van de wet van 21 maart 2021 tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht en het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, *BS* 29 juni 2021, 66.017.

³ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1337/008, 5.

⁴ MvT, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1337/001, 3.

Dit kadert binnen een internationale tendens, zie bv. A. GURREA-MARTINEZ, “Implementing an Insolvency Framework for Micro and Small Firms”, *Int. Insolv. Rev.* 2021, afl. 1, S46-S66.

mee helpen om een eventuele faillissementsgolf te vermijden⁵. De wetgever stelde namelijk vast dat er tot nog toe slechts in beperkte mate gebruik werd gemaakt van de procedure tot gerechtelijke reorganisatie. “*De hoge toegangsdrempels van de procedure, de complexiteit die de opschorting met zich meebrengt en de reputatieschade⁶ die de opening van de procedure tot gevolg heeft, zijn hier wellicht mee voor verantwoordelijk.*”⁷ Met enerzijds een aanpassing van de bestaande gerechtelijke reorganisatieprocedure en anderzijds de introductie van het voorbereidend akkoord, wenst de wetgever hieraan tegemoet te komen.

3. De wet van 21 maart 2021 omvat drie grote luiken, die in deze bijdrage aan bod komen⁸:

- Het eerste luik strekt ertoe de toegang tot de procedure van gerechtelijke reorganisatie laagdrempeliger te maken voor ondernemingen in moeilijkheden, door de strikte formele voorwaarden voorzien in artikel XX.41 WER niet langer op straffe van onontvankelijkheid voor te schrijven en bepaalde uitzonderingen terug te schroeven (zie randnummer 4 e.v.);
- Het tweede luik betreft een *prepackaged bankruptcy*-procedure die een wettelijk kader biedt waarbinnen kan worden onderhandeld over een minnelijk akkoord of reorganisatieplan zonder dat hieraan negatieve publiciteit wordt gekoppeld (zgn. ‘voorbereidend akkoord’ aan de gerechtelijke reorganisatie) (zie randnummer 9 e.v.);
- Het derde luik bevat het wegwerken van de fiscale discriminatie tussen enerzijds de behandeling van schuldeisers bij een gerechtelijke reorganisatie en anderzijds de behandeling van schuldeisers bij een buitengerechtelijk minnelijk akkoord, door te voorzien in een fiscale vrijstelling voor minnelijke akkoorden gesloten door tussenkomst van een ondernemingsbemiddelaar en gehomologeerd overeenkomstig artikel XX.38 WER (zie randnummer 32 e.v.).

Tot slot worden een aantal diverse aanpassingen gemaakt aan Boek XX WER (zie randnummer 36 e.v.).

Deze wijzigingen aan Boek XX WER zijn een opstapje naar verdere, grotere hervormingen van het insolventierecht die noodzakelijk zullen zijn in het kader van de omzetting van Richtlijn nr. 2019/1023 (zie randnummer 39 e.v.).

⁵ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2020-21, nr. 55-1337/008, 5 en 10.

⁶ De opening van de procedure leidt er, door de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad, immers toe dat de financiële en/of economische problemen van de onderneming algemeen bekend worden en dat de opschorting is vereist om te onderhandelen over een oplossing voor deze problemen.

⁷ Amendement nr. 7 (K. VERHELST c.s.) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2020-21, nr. 55-1337/004, 9-10.

⁸ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2020-21, nr. 55-1337/008, 6-7.

1. Aanpassingen aan de procedure van gerechtelijke reorganisatie

4. De bedoeling van de wetgever is om de gerechtelijke reorganisatie laagdrempeliger te maken, door onder meer een versoepeling van de formele vereisten die gelden voor het indienen van het verzoekschrift tot gerechtelijke reorganisatie⁹. “*De formele vereisten waren van die aard dat heel wat kmo’s ervoor terugdeinsden een reorganisatie aan te vragen.*”¹⁰ De hervorming van de gerechtelijke reorganisatie moet ondernemingen in moeilijkheden, en zeker kmo’s, aldus toelaten om sneller een beroep te kunnen doen op die procedure¹¹. De versoepelingen hebben enerzijds betrekking op het verzoek tot gerechtelijke reorganisatie en anderzijds op de voorwaarden voor de opening van de procedure van gerechtelijke reorganisatie.

1.1 Verzoek tot gerechtelijke reorganisatie

5. Vooreerst wordt de sanctie van niet-ontvankelijkheid van het verzoek tot gerechtelijke reorganisatie wanneer bepaalde stukken ontbreken bij de indiening van het verzoek – tijdelijk – geschrapt (zie artikel XX.41, §2, eerste lid WER). “*De sanctie van niet-ontvankelijkheid was én overdreven en juridisch onjuist. De artikelen XX.46, §1, vierde lid en §4 evenals XX.62, §1, bieden voldoende waarborgen om misbruiken tegen te gaan.*”¹² Op die manier speelt opnieuw ten volle de ‘open portaal’-benadering van de gerechtelijke reorganisatie¹³. Er wordt weliswaar bepaald dat een onvolledig aanvraagdossier niet tot de onontvankelijkheid van het verzoekschrift hoeft te leiden, maar dat neemt niet weg dat deze stukken op een bepaald punt in de procedure wel bij het dossier zullen moeten worden gevoegd¹⁴. Merk op dat voor het opstellen van bepaalde van deze stukken een verplicht beroep moet worden gedaan op een bedrijfsrevisor, externe accountant, externe erkend boekhouder of externe erkend boekhouder-fiscalist (zie artikel XX.41, §2, 4° en 5° WER).

6. Verder mag de schuldenaar die een boekhoudkundige staat en een resultatenrekening, een begroting, een volledige lijst van schuldeisers in de opschorting, een toelichting omtrent de rendabiliteit en solvabiliteit en een toelichting omtrent de informatie- en raadplegingsverplichtingen (zie artikel XX.41, §2, eerste lid, 5° tot 9° WER) niet bij zijn verzoekschrift kan voegen, deze stukken ook uiterlijk twee dagen voor de zitting ter behandeling van het verzoek neerleggen in het register. In

⁹ De Raad van State merkt echter op dat daarmee teruggekomen wordt op de wethistoriek van die bepaling, zie Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2019-20, nr. 55-1337/002, 10.

¹⁰ Amendement nr. 9 (K. VERHELST c.s.) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2020-21, nr. 55-1337/004, 15-16.

¹¹ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2020-21, nr. 55-1337/008, 6.

¹² Amendement nr. 8 (K. VERHELST c.s.) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2020-21, nr. 55-1337/004, 14.

¹³ N. OUCHINSKY en W. DAVID, “Premier commentaire de la réforme du droit de l’insolvabilité du 21 mars 2021”, *TRV/RPS* 2021, afl. 4, (410) 417, nr. 17. Zie ook M. TISON en I. VEROUGSTRAETE, “Conceptuele zwaartepunten van de wet continuïteit ondernemingen” in K. BYTTEBIER, E. DIRIX, M. TISON en M. VANMEENEN (eds.), *Gerechtelijke reorganisatie*, Antwerpen, Intersentia, 2010, 1-24.

¹⁴ Zie ook Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2020-21, nr. 55-1337/008, 6-17.

de praktijk stonden de meeste rechtbanken dit reeds toe¹⁵. Indien de schuldenaar ondanks deze termijn niet in staat is de gevraagde documenten te verstrekken, legt hij binnen dezelfde termijn een nota in het register neer waarin gedetailleerd wordt aangegeven waarom hij deze documenten niet heeft kunnen verstrekken. De rechtbank moet desgevallend oordelen op grond van de overgelegde stukken, ook al zijn deze niet volledig, en kan de zaak niet voor verdere behandeling uitstellen (zie artikel XX.41, §3/1 WER)¹⁶.

7. Ook gelden er voortaan beperktere vormvereisten ingeval van een verzoekschrift tot het verkrijgen van een gerechtelijke reorganisatie door overdracht van de onderneming onder gerechtelijk gezag (zie artikel XX.41, §3/2 WER).

1.2 Voorwaarden voor de opening van de procedure van gerechtelijke reorganisatie

8. Wanneer het verzoek uitging van een schuldenaar die minder dan drie jaar tevoren reeds het openen van een procedure van gerechtelijke reorganisatie had aangevraagd en verkregen, kon de procedure van gerechtelijke reorganisatie tot voor kort enkel geopend worden indien ze strekte tot overdracht, onder gerechtelijk gezag, van het geheel of een gedeelte van haar activa of activiteiten (zie artikel XX.45, §5, eerste lid WER). Deze regel wordt nu – tijdelijk – opgeheven, waardoor binnen een termijn van drie jaar ook opnieuw een gerechtelijke reorganisatie door een minnelijk of collectief akkoord kan worden bekomen. Anderzijds, wanneer het verzoek uitgaat van een schuldenaar die minder dan vijf jaar tevoren reeds het openen van een procedure van gerechtelijke reorganisatie heeft aangevraagd en verkregen, mag de nieuwe procedure van gerechtelijke reorganisatie niet terugkomen op de verworvenheden van de schuldeisers die zijn verkregen tijdens de vorige procedure (artikel XX.45, §5, derde lid WER)¹⁷.

2. Voorbereidend akkoord en versnelde gerechtelijke reorganisatie

2.1 Ratio legis

9. De wet van 21 maart 2021 voert een nieuwe ‘voorbereidende’ procedure in voor ondernemingen in moeilijkheden in artikel XX.39/1 WER. Meer bepaald strekt deze bepaling ertoe de schuldenaar een minnelijk akkoord of een reorganisatieplan buitengerechtelijk te laten voorbereiden, met bijstand van een gerechtsmandataris, en hierbij de instemming van zijn schuldeisers te bekomen. Het artikel

¹⁵ N. OUCHINSKY en W. DAVID, “Premier commentaire de la réforme du droit de l'insolvabilité du 21 mars 2021”, *TRV/RPS* 2021, afl. 4, (410) 418, nr. 18.

¹⁶ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1337/012, 4.

¹⁷ Zie ook N. OUCHINSKY en W. DAVID, “Premier commentaire de la réforme du droit de l'insolvabilité du 21 mars 2021”, *TRV/RPS* 2021, afl. 4, (410) 419, nr. 24 e.v..

voorziet in een eerste fase in een vertrouwelijke voorbereidende onderhandelingsprocedure, ten einde vervolgens doeltreffend en snel te kunnen overgaan tot de gerechtelijke fase¹⁸. In essentie is het voorbereidend akkoord aldus slechts een voorbereidende fase op de gerechtelijke reorganisatie¹⁹. Het voorbereidend akkoord, dat wordt gesloten zonder een opschorting van de middelen van tenuitvoerlegging en met bijstand van een gerechtsmandataris, moet immers leiden tot een verkorte gerechtelijke reorganisatieprocedure (onder de vorm van een minnelijk of collectief akkoord) die op korte termijn resulteert in de homologatie van het reorganisatieplan²⁰. Artikel XX.39/1 WER voert dus de mogelijkheid in om in een voorbereidende fase, die voorafgaat aan de eigenlijke procedure van gerechtelijke reorganisatie, een beroep te doen op de figuur van de gerechtsmandataris om de schuldenaar te helpen bij de voorbereiding van een minnelijk akkoord of reorganisatieplan²¹.

10. De wetgever, die zich hierbij heeft laten inspireren door het Amerikaanse Chapter-11 *prepackaged bankruptcy*²², wil hiermee een wettelijk kader aanbieden waarbinnen kan worden onderhandeld over een reorganisatieplan zonder dat daar negatieve publiciteit wordt aan gekoppeld, gelet op de negatieve effecten van een dergelijke bekendmaking voor de voorbereidende onderhandelingen. Daardoor kan de periode van opschorting zo kort mogelijk worden gehouden. Doordat de bekendmaking van de financiële en/of economische problemen van de onderneming in deze procedure samenvalt met een voorstel van oplossing voor deze problemen, in de vorm van een vooraf afgesproken reorganisatieplan (dat naar alle waarschijnlijkheid op korte termijn kan worden gehomologeerd door de rechtbank), wordt een positief signaal gegeven naar actuele en potentiële handelspartners²³.

11. De doelstelling van deze nieuwe procedure is drieledig²⁴:

- De onzekerheid bij de actuele en potentiële handelspartners van de onderneming in moeilijkheden inperken, wat een positief effect moet hebben op het aangaan van nieuwe en het verderzetten van de bestaande contractuele relaties;

¹⁸ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/008, 17.

¹⁹ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/008, 30.

²⁰ Amendement nr. 7 (K. VERHELST c.s.) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/004, 9-10. Zie ook Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/008, 6-7.

²¹ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/012, 19.

²² Verder onderzoek zou nuttig zijn naar de gelijkenissen en verschillen tussen het 'voorbereidend akkoord' en het 'stil faillissement' opgenomen in het Wetsontwerp houdende invoeging van het Boek XX "Insolventie van ondernemingen", in het Wetboek van economisch recht, en houdende invoeging van de definities eigen aan boek XX, en van de rechtshandhabingsbepalingen eigen aan boek XX, in boek I van het Wetboek van economisch recht (*Parl.St. Kamer 2016-17*, nr. 54-2407/001) en dat uiteindelijk werd ingetrokken. Het 'stil' faillissement moest een onderneming de mogelijkheid bieden om op discrete wijze en zonder publiciteitsmaatregel een echt faillissement voor te bereiden.

²³ Amendement nr. 7 (K. VERHELST c.s.) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/004, 9-10. Zie ook Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/008, 6-7.

²⁴ Amendement nr. 7 (K. VERHELST c.s.) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/004, 10.

- Ondernemingen in moeilijkheden sneller bereid maken om een oplossing na te streven voor hun financiële en/of economische problemen;
- De werklast van ondernemingsrechtbanken verminderen door een verkorte termijn in de opschorting.

2.2 Opening van de procedure

12. Op eenzijdig verzoek van de schuldenaar kan de voorzitter van de ondernemingsrechtbank een gerechtsmandataris aanstellen, met het oog op het verkrijgen van een minnelijk akkoord in de zin van artikel XX.64 WER of het opstellen van een reorganisatieplan zoals bepaald in artikel XX.67 WER (artikel XX.39/1, §1, eerste lid WER). Daarvoor moet de schuldenaar in zijn verzoekschrift kunnen aantonen dat de continuïteit van de onderneming onmiddellijk of op termijn bedreigd is²⁵ (zie artikel XX.45 WER). De continuïteitsbedreiging vormt hierbij het enige beoordelingscriterium dat de rechtbank in overweging dient te nemen. Omdat het voorbereidend akkoord ertoe strekt een versnelde gerechtelijke reorganisatie voor te bereiden, vormt de goede trouw van de schuldenaar ook hier geen toetsingscriterium, daar elke vereiste van goede trouw van de schuldenaar is afgeschaft binnen de gerechtelijke reorganisatieprocedure²⁶. Daarmee worden dezelfde toegangsvoorwaarden gehanteerd voor de procedure van het voorbereidend akkoord als voor de procedure van gerechtelijke reorganisatie. Volgens de parlementaire werkzaamheden zou de onderhandelingspositie van de schuldenaar evenwel sterker zijn tijdens de buitengerechtelijke onderhandelingen, omdat de geraadpleegde schuldeisers zouden beseffen dat een opschorting op eenvoudig verzoek bekomen kan worden (via een verzoek tot gerechtelijke reorganisatie)²⁷.

13. Bij zijn verzoekschrift moet de schuldenaar een uiteenzetting van de gebeurtenissen, een elektronisch adres en de twee recentste jaarrekeningen of de twee recentste aangiftes in de personenbelasting voegen (zie artikel XX.41, §2, 1°, 3° en 4° WER)²⁸. Het verzoek wordt binnen een termijn van acht dagen na de neerlegging van het verzoekschrift in het register behandeld in de raadkamer. De beschikking op het verzoek wordt niet bekendgemaakt (artikel XX.39/1, §1, zevende lid WER). Hetzelfde geldt voor de aanstelling van de gerechtsmandataris.

14. Merk op dat een lijst van alle bestaande schuldeisers niet ter kennis moet worden gebracht van de voorzitter van de rechtbank voor de opening van de procedure²⁹. *Op eenvoudig verzoek* van de gerechtsmandataris moet de schuldenaar wel een lijst van schuldeisers (zoals voorzien door artikel

²⁵ Dit kan bijvoorbeeld blijken uit het feit dat de verzoeker door het openbaar ministerie in faillissement is gedagvaard, zie Orb. Luik 28 april 2021, *TIBR* 2021, afl. 2, RS-84, noot L. DE MEULEMEESTER.

²⁶ Orb. Luik 28 april 2021, *TIBR* 2021, afl. 2, RS-84, noot L. DE MEULEMEESTER.

²⁷ Amendement nr. 7 (K. VERHELST c.s.) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2020-21, nr. 55-1337/004, 10.

²⁸ Zie ook N. OUCHINSKY en W. DAVID, "Premier commentaire de la réforme du droit de l'insolvabilité du 21 mars 2021", *TRV/RPS* 2021, afl. 4, (410) 421, nr. 31.

²⁹ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2020-21, nr. 55-1337/004, 10.

XX.41, § 2, eerste lid, 7° WER) en alle boekhoudkundige of andere stukken relevant voor het verkrijgen van een minnelijk akkoord of voor het opstellen van het reorganisatieplan indienen (artikel XX.39/1, §3, eerste lid WER). Opmerkelijk is dat de wetgever voor “*alle boekhoudkundige stukken*” niet verwijst naar artikel XX.41, 5° WER (zie ook randnummer 5, *in fine*). Een strikte lezing van deze bepaling zou immers inhouden dat wanneer een schuldenaar een verzoek tot voorbereidend akkoord indient – en finaal terechtkomt in de versnelde gerechtelijke reorganisatieprocedure – hij in geen enkele fase een verplicht beroep moet doen op een cijferberoeper voor het opstellen van de boekhoudkundige stukken. Ondernemingen in moeilijkheden die via het voorbereidend akkoord in de gerechtelijke reorganisatieprocedure terechtkomen zouden daardoor aan minder formele vereisten gebonden zijn wat de boekhoudkundige stukken betreft (lees: de verplichte tussenkomst van een cijferberoeper in het opstellen van de stukken kunnen ‘vermijden’). Als tegenargument kan echter gesteld worden dat stukken pas in REGSOL zouden kunnen/mogen opgeladen worden indien zij voldoen aan de voorwaarden van artikel XX.41 WER (met bijstand van een cijferberoeper) en dat het in het kader van het gradueel aanvullen en compleet maken van het dossier – op zijn minst – aan te raden is deze voorwaarden naar analogie na te leven.

2.3 Gedelegeerd rechter

15. Om een versnelde procedure tot het bekomen van een collectief akkoord mogelijk te maken, zal in de voorbereidende fase reeds een gedelegeerd rechter worden aangewezen door de voorzitter van de rechtbank. Dit besluit wordt niet bekendgemaakt (zie artikel XX.39/1, §1, vijfde lid WER). De gedelegeerd rechter kan ook optreden in de navolgende procedure van gerechtelijke reorganisatie, wat volgens de parlementaire werkzaamheden de voorkeur geniet. De taak van de gedelegeerd rechter is om toezicht te houden op de werkzaamheden van de gerechtsmandataris en de overeenstemming van het vooraf onderhandeld reorganisatieplan met de wettelijke vereisten en de voorzitter van de rechtbank hieromtrent te adviseren³⁰.

2.4 Gerechtsmandataris en onderhandelingen

16. De procedure van het voorbereidend akkoord vereist de aanwijzing van een onafhankelijk³¹ gerechtsmandataris “*om elk risico op manipulatie van de schuldeisers tijdens de buitengerechtelijke fase uit te sluiten, zowel wat betreft de informatie die hen wordt verstrekt als wat betreft de wijze waarop hun stem wordt bekomen. In tegenstelling tot de ondernemingsbemiddelaar in de zin van*

³⁰ Amendement nr. 7 (K. VERHELST c.s.) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1337/004, 12.

³¹ De schuldenaar kan de naam van een gerechtsmandataris voorstellen in zijn verzoekschrift (zie artikel XX.39/1, §2, eerste lid WER), maar de voorzitter van de rechtbank moet erover waken dat gerechtsmandataris voldoende onafhankelijk is om de toevertrouwde opdracht uit te voeren. Zie ook A. VAN HOE, I. VEROUGSTRAETE en J. LEBEAU, “De wet van 21 maart 2021 tot wijziging van Boek XX WER en WIB 1992”, *TBH* 2021, afl. 3, (274) 280, nr. 31, voetnoot 38. Vgl. Z. PLETINCKX en C. ALTER, “La loi du 21 mars 2021 modifiant le livre XX du Code de droit économique et le Code des impôts sur les revenus 1992”, *JT* 2021, afl. 6858, (365) 368, nr. 8.

artikel XX.36 [WER]³², zal de gerechtsmandataris niet enkel bemiddelen en ook een gerechtelijke toezichtsfunctie uitoefenen.³³ De gerechtsmandataris staat met andere woorden garant voor het correct informeren van de schuldeisers³⁴. Op die manier moet de gerechtsmandataris het vertrouwen wekken bij de schuldeisers die worden gevraagd in te stemmen met een schuldkijschelding of -herschikking. Verder moet de tussenkomst van een gerechtsmandataris ervoor zorgen dat de procedure van het voorbereidend akkoord niet lichtzinnig wordt opgestart³⁵. De minister voegt hieraan toe dat de gerechtsmandataris ervoor moet zorgen dat er een degelijk voorbereidend akkoord wordt uitgewerkt, waardoor potentiële handelspartners het signaal krijgen dat de schuldenaar reeds een oplossing heeft voor de financiële problemen³⁶.

17. De gerechtsmandataris heeft als wettelijke taak de schuldenaar bij te staan in (“deel te nemen aan”) de onderhandelingen met de schuldeisers (over een minnelijk akkoord of een reorganisatieplan) en dient te waken over het correct informeren van de – geraadpleegde – schuldeisers, in het bijzonder omtrent de financiële en economische situatie van de onderneming in moeilijkheden (zie artikel XX.39/1, §4, eerste lid WER). Hij moet verslag uitbrengen bij de gedelegeerd rechter over het verloop van de onderhandelingen en in het bijzonder indien een gedifferentieerde regeling wordt voorgesteld aan de schuldeisers (artikel XX.39/1, §2, tweede lid WER). Merk op dat de gerechtsmandataris geen enkele opdracht heeft wat het beheer van de onderneming betreft. Dit blijft volledig in handen van de schuldenaar³⁷.

18. De gerechtsmandataris bepaalt de termijn waarbinnen de individuele schuldeisers in kennis worden gesteld van zijn opdracht (artikel XX.39/1, §3, eerste lid WER). Hij dient niet onmiddellijk alle schuldeisers te betrekken in de onderhandelingen. Naargelang de situatie en in het bijzonder het aantal schuldeisers en hun hoedanigheid, kan hij beslissen om de onderhandelingen aan te vatten met een beperkt aantal schuldeisers (bv. één of meerdere grotere schuldeisers) om een kaderakkoord te bekomen, dat vervolgens zal worden voorgelegd aan de overige schuldeisers (zie artikel XX.39/1, §3, tweede lid WER)³⁸. Hieruit kan afgeleid worden dat de gerechtsmandataris in

³² Zie ook Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/008, 30; Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/008, 32.

³³ Amendement nr. 7 (K. VERHELST c.s.) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/004, 10-11.

³⁴ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/008, 25.

³⁵ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/008, 25-26.

³⁶ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/008, 30.

³⁷ A. VAN HOE, I. VEROUGSTRAETE en J. LEBEAU, “De wet van 21 maart 2021 tot wijziging van Boek XX WER en WIB 1992”, *TBH 2021*, afl. 3, (274) 280, nr. 32. Zie ook E. BLOMME en C. ODEURS, “Belgium introduces pre-pack reorganization”, www.corporatefinancelab.org/2021/03/24/belgium-introduces-prepack-reorganisation.

³⁸ Amendement nr. 7 (K. VERHELST c.s.) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/004, 11.

werkelijkheid de onderhandelingen voert (met behulp van de schuldenaar³⁹, en niet omgekeerd)⁴⁰. De gerechtsmandataris heeft aldus belangrijke bevoegdheden: hij kiest de schuldeisers met wie in gesprek wordt gegaan. De schuldenaar kan dienaangaande wel suggesties doen, maar heeft niet de finale beslissingsbevoegdheid. De minister merkt hieromtrent op dat men in gerechtelijke onderhandelingen steevast begint met de voornaamste schuldeisers en de belangrijkste leveranciers, en dat die onderhandelingen in fases verlopen⁴¹. Als onafhankelijke vertegenwoordiger van de rechtbank, kan de gerechtsmandataris ook autonoom beslissen om, in een latere fase, andere schuldeisers bij de onderhandelingen te betrekken⁴². Merk op dat het in principe mogelijk is dat schuldeisers met wie nog geen contact werd opgenomen of die niet akkoord gaan met de geformuleerde voorstellen, de inning van hun schuldvorderingen voortzetten (bv. derdenbeslag op een rekening of beslag op goederen leggen) (zie evenwel randnummer 20 e.v.)⁴³.

19. De gerechtsmandataris kan ook in de latere (versnelde) gerechtelijke reorganisatieprocedure tussenkomen omwille van zijn grondige dossierkennis en het feit dat hij reeds beschikt over volmachten van de schuldenaren die betrokken waren bij het voorbereidend akkoord⁴⁴. Het openen van een gerechtelijke reorganisatie stelt als dusdanig geen einde aan de opdracht van de gerechtsmandataris (zie artikel XX.39/1, §1, zesde lid WER)⁴⁵.

2.5 Voorwaarden en/of termijnen

20. Tijdens de voorbereidende fase is er een niet-automatische toekenning van voorwaarden en/of termijnen met betrekking tot de schuldvorderingen⁴⁶. Er is met andere woorden geen algemene opschorting, noch een absoluut verbod op de aanwending van middelen van tenuitvoerlegging tijdens de procedure van het voorbereidend akkoord⁴⁷. Om die reden wordt de duur van de opdracht van de gerechtsmandataris niet wettelijk beperkt⁴⁸.

³⁹ Vgl. A. VAN HOE, I. VEROUGSTRAETE en J. LEBEAU, "De wet van 21 maart 2021 tot wijziging van Boek XX WER en WIB 1992", *TBH* 2021, afl. 3, (274) 280, nr. 32.

⁴⁰ N. OUCHINSKY en W. DAVID, "Premier commentaire de la réforme du droit de l'insolvabilité du 21 mars 2021", *TRV/RPS* 2021, afl. 4, (410) 422, nr. 36-37.

⁴¹ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2020-21, nr. 55-1337/008, 31.

⁴² Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2020-21, nr. 55-1337/008, 26.

⁴³ Amendement nr. 28 (D. DUCARME) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2020-21, nr. 55-1337/007, 5.

⁴⁴ Amendement nr. 32 (K. VERHELST c.s.) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2020-21, nr. 55-1337/010, 4.

⁴⁵ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2020-21, nr. 55-1337/012, 3.

⁴⁶ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2020-21, nr. 55-1337/008, 29.

⁴⁷ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2020-21, nr. 55-1337/008, 31.

⁴⁸ N. OUCHINSKY en W. DAVID, "Premier commentaire de la réforme du droit de l'insolvabilité du 21 mars 2021", *TRV/RPS* 2021, afl. 4, (410) 423, nr. 40.

21. Om een goed verloop mogelijk te maken van de voorbereidende fase, kan – uitsluitend – de gerechtsmandataris de voorzitter van de ondernemingsrechtbank verzoeken om voorwaarden en/of termijnen⁴⁹ toe te kennen die aangepast zijn aan de noden van de schuldenaar. Hierbij wordt rekening gehouden met de situatie van de schuldenaar en de lopende onderhandelingen, alsook met de door de maatregel veroorzaakte schade voor de schuldeisers en het algemeen belang (zie artikel XX.39/1, §3, derde lid WER). Volgens parlementaire werkzaamheden is de toekenning van voorwaarden en/of termijnen bijvoorbeeld mogelijk wanneer de voorzetting van de invordering door bepaalde schuldeisers schade kan toebrengen aan de lopende onderhandelingen met de andere schuldeisers en indien dit noodzakelijk is om de onderhandelingen te kunnen voltooien⁵⁰.

22. *“Het is de bedoeling dat de schuldenaar gebruik kan maken van tijdelijk betalingsuitstel. De verplichting om te betalen en dus om zijn verbintenissen gestand te doen, blijft bestaan maar wordt opgeschort zonder dat een sanctie kan worden opgelegd. De voorzitter kan die opschorting flexibel toepassen, teneinde bepaalde belangen veilig te stellen, bijvoorbeeld die van een leverancier die door die opschorting zelf in een heel heikele toestand verzeild raakt.”*⁵¹ Om ervoor te zorgen dat de schuldenaars geen onnodig nadeel ondervinden, is de voorzitter van de ondernemingsrechtbank niet verplicht voorwaarden en/of termijnen toe te kennen. Elk geval moet afzonderlijk worden geanalyseerd. De voorzitter van de rechtbank kan de schuldenaar aldus voorwaarden en/of termijnen toestaan voor de betaling van *alle of een deel* van de in het verzoekschrift vermelde schulden en de vervolgingen voor de duur van die voorwaarden of termijnen doen schorsen, zelfs indien de schuld in een authentieke akte of via een vonnis werd vastgesteld. Hij legt de duur van die voorwaarden en termijnen vast, die niet meer dan vier maanden mag bedragen (artikel XX.39/1, §3, vijfde-zesde lid WER). De voorzitter kan aldus de schuldenaar ofwel een afbetalingsplan van ten hoogste vier maanden toestaan, ofwel hem een betalingsuitstel van ten hoogste vier maanden toestaan⁵².

23. Uit een beschikking van de voorzitter van de ondernemingsrechtbank te Antwerpen (afd. Antwerpen) blijkt dat de termijn van vier maanden begint te lopen vanaf de dag van de beschikking

⁴⁹ Des termes ('betalingstermijn') et/ou délais ('betalingsuitstel'). Dit lijkt gebaseerd op het oorspronkelijk initiatief – dat aan de basis ligt van de wet van 21 maart 2021 – van een aantal MR-kamerleden van 10 juni 2020 om een nieuwe *time-out*-periode voor ondernemingen te introduceren. Ondernemingen zouden hierbij de mogelijkheid krijgen om aan de voorzitter van de ondernemingsrechtbank voorwaarden of termijnen te vragen aangepast aan hun individuele noden (i.e. een tijdelijke opschorting). Zie Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht (B. PIEDBOEUF, B. FRIART en P. PIVIN), *Parl.St. Kamer 2019-20*, nr. 55-1337/001, 8: “*Le président du tribunal peut ainsi donner un délai au débiteur pour le paiement de tout ou partie de ses dettes et faire surseoir aux poursuites, même si la dette est constatée par un acte authentique ou un jugement, aussi longtemps que durent ces délais.*”

⁵⁰ Amendement nr. 28 (D. DUCARME) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/007, 3-5: “*Het stelsel mag niet worden verward met de termijnen van respijt als bedoeld in het Burgerlijk Wetboek (artikel 1244). Het gaat hier om een vorm van collectieve procedure en niet om een individuele rechtsvordering.*”

⁵¹ Amendement nr. 28 (D. DUCARME) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/007, 4.

⁵² N. OUCHINSKY en W. DAVID, “Premier commentaire de la réforme du droit de l'insolvabilité du 21 mars 2021”, *TRV/RPS 2021*, afl. 4, (410) 426, nr. 47.

daaromtrent⁵³. In een andere beschikking wordt gesteld dat de maximale opschorting vier maanden bedraagt vanaf de datum waarop de opschorting eerstens werd toegekend, ongeacht of die termijn gaandeweg wordt toegekend of in één keer⁵⁴. In beide gevallen verzocht de gerechtsmandataris om een voorgaande dagvaarding in faillissement door één van de schuldeisers te schorsen, waardoor geen faillissement lastens de schuldenaar zou kunnen worden uitgesproken op dagvaarding van de schuldeiser in kwestie.

In zijn eerste verzoekschrift verzocht de gerechtsmandataris de behandeling van de faillissementsvordering reeds op te schorten met een maximale termijn van vier maanden. De schuldeiser in kwestie betwistte deze vordering. Aangezien de rechtbank vaststelde dat er een methodiek en een tijdsplan voorlag om in overleg met het grootste deel van de schuldeisers uit te maken of succesvol kan worden overgegaan tot het opmaken van een reorganisatieplan dat een ernstige kans heeft op goedkeuring door de schuldeisers, daarenboven met de verwachting dat de rechtbank nadien zou overgaan tot homologatie, achtte zij het gepast om (gedeeltelijk) in te gaan op het verzoek van de gerechtsmandataris. In de eerste beschikking oordeelt de voorzitter dat de rechtbank de bevoegdheid heeft om een opschorting toe te staan van vier maanden, maar dat de schorsing een uitzonderingsmaatregel blijft en dergelijk verzoek beperkend dient te worden ingevuld. Finaal werd een termijn van opschorting toegestaan voor tweeënhalf maanden.

Vervolgens legde de gerechtsmandataris een nieuw, tweede verzoek neer om over te gaan tot schorsing van de faillissementsvordering. Opnieuw heeft de schuldeiser zich hiertegen verzet. De rechtbank was echter van oordeel dat er een substantiële voortgang was geboekt in vergelijking met het moment van haar eerste beschikking tot opschorting, dat de schuldeiser in kwestie slechts een klein percentage van de schuldeisers vertegenwoordigt, dat alle schuldeisers van de grote lijnen van de ontwikkelingen op de hoogte werden gehouden zonder dat zij zich negatief manifesteerden en dat van andere schuldeisers enkel een groep obligatiehouders verscheen die de reorganisatieprocedure verdere kansen wou laten. De rechtbank bleef dan ook bij haar eerder oordeel dat het in het belang van het overgrote deel van de schuldeisers is dat deze poging verder werd mogelijk gemaakt en kende een bijkomende termijn toe (een verlenging van de periode van opschorting).

Hieruit kan afgeleid worden dat 'voorwaarden' ruim dient te worden geïnterpreteerd en dat ook een verbod aan (bepaalde) schuldeisers om de onderneming te dagvaarden in faillissement of hun beslag ten uitvoer te leggen hieronder inbegrepen kunnen zijn.

⁵³ Orb. Antwerpen (afd. Antwerpen) 16 juli 2021, *onuitg.* Zie ook Orb. Waals-Brabant 22 juli 2021, *onuitg.*: "Dit pour droit qu'il est accordé a XXX des termes et délais durant une période de 4 mois a dater du prononcé de la présente décision." Beiden te verschijnen TIBR 2022-1.

⁵⁴ Orb. Antwerpen (afd. Antwerpen) 12 oktober 2021, *onuitg.*

24. Met betrekking tot artikel XX.39/1, §3 WER oordeelt de voorzitter van de ondernemingsrechtbank Waals-Brabant dat het niet ongewoon is dat de wetgever in de tekst niet altijd alle gevallen heeft voorzien die verband houden met of voortvloeien uit een nieuwe bepaling en dat dit niet volstaat om deze definitief uit te sluiten of andere op te leggen. Zo heeft de wetgever niet uitdrukkelijk voorzien in de gevolgen van voorwaarden en termijnen op huurwaarborgen en financiële zekerheden geregeld door de wet van 15 december 2004. In geval van leemten en/of onduidelijkheden, is het aan de rechtspraak om te trachten de geest van de wet en de bedoeling van de wetgever zo goed mogelijk te achterhalen, met name via de voorbereidende werkzaamheden. De rechtbank is van oordeel dat de gevraagde maatregel, *in casu* een opschorting voor de schuldeisers van elk beroep op bankgaranties op eerste verzoek gedurende vier maanden, derhalve binnen het door de wetgever bedoeld toepassingsgebied valt. Bij de afweging van de respectieve belangen en van de schade die de ene of de andere partij zou kunnen lijden, stelt de rechtbank dat *in casu* niet kan worden betwist dat de weigering van termijnen de schuldenaar ernstige schade zou berokkenen, terwijl de schuldeisers niet aantonen dat zij buitensporig zouden worden benadeeld of in grote moeilijkheden zouden komen. De gevraagde maatregel lijkt haar aldus opportuun en van dien aard dat hij de belangen en rechten van de betrokken partijen optimaal en tijdelijk beschermt en bovendien beantwoordt aan de wens van de wetgever – zoals die in de voorbereidende werkzaamheden is geformuleerd –, teneinde zoveel mogelijk een golf van faillissementen te voorkomen.⁵⁵

25. Bovendien kan de voorzitter van de rechtbank (ambtshalve of op initiatief van een belanghebbende schuldeiser of de gerechtsmandataris) op elk moment bij met redenen omklede beslissing en na de schuldenaar te hebben gehoord, een einde maken aan de toegekende voorwaarden en/of termijnen (artikel XX.39/1, §3, zevende lid WER). Het risico op misbruik zou hierdoor moeten worden gecompenseerd. Volgens de parlementaire werkzaamheden zou een dergelijke opheffing kunnen gebeuren om volgende redenen: “*de schuldenaar legt gedrag aan de dag dat er doorgaans op wijst dat hij niet in staat is om op termijn zijn schulden in te lossen; er is mogelijk sprake van fraude of van het begaan van financiële onregelmatigheden; de schuldenaars lijden overdreven veel schade; de schuldenaar handelt te kwader trouw, heeft de bedoeling schade te berokkenen of handelt algemeen in tegenspraak met de terechte verwachtingen van alle schuldeisers*⁵⁶”. De schuldenaar die te goeder trouw is, wordt via deze maatregel met andere woorden beschermd en kan voor de duur van de procedure ademruimte krijgen⁵⁷.

⁵⁵ Orb. Waals-Brabant 22 juli 2021, *onuitg.*

⁵⁶ Amendement nr. 28 (D. DUCARME) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/007, 6.

⁵⁷ Amendement nr. 28 (D. DUCARME) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/007, 6.

2.6 Einde van de voorbereidende procedure

2.6.1 Overgang naar versnelde procedure van gerechtelijke reorganisatie

26. Indien de goedkeuring van het reorganisatieplan voldoende aannemelijk is gemaakt, doordat de gerechtsmandataris over voldoende volmachten⁵⁸ beschikt om in te stemmen met het reorganisatieplan, zal de procedure van het voorbereidend akkoord door de voorzitter van de rechtbank worden afgesloten. De meerderheden bedoeld in artikel XX.78 WER dienen echter nog niet met zekerheid te zijn behaald⁵⁹. Op verzoek van de gerechtsmandataris, die daarbij het reorganisatieplan (resp. het minnelijk akkoord) en een toelichting voegt, maakt de voorzitter van de rechtbank het dossier desgevallend over aan de rechtbank (resp. legt de voorzitter van de rechtbank elk akkoord vast dat de schuldenaar heeft gesloten met de betrokken schuldeiser) samen met een gemotiveerde beschikking om toepassing te maken van artikel XX.46, §5 WER (resp. artikel XX.46, §6 WER) (artikel XX.39/1, §6 WER, resp. artikel XX.39/1, §5 WER), zodat de procedure tot gerechtelijke reorganisatie door een collectief akkoord zonder bijkomend tijdsverlies kan worden open verklaard door de rechtbank. Bij de overgang naar de reguliere gerechtelijke reorganisatieprocedure wordt daarbij een korte beslissingstermijn voorzien voor de rechtbank. De gemotiveerde beschikking van de voorzitter van de rechtbank vormt de 'inleidingshandeling' voor de daaropvolgende gerechtelijke reorganisatie. Er zal geen verzoekschrift (en dus geen bijlagen, zie ook randnummer 14) moeten worden ingediend door de schuldenaar⁶⁰.

27. Door de beslissing tot verwijzing van het dossier naar de rechtbank, geniet de schuldenaar de bescherming voorzien in artikel XX.44 WER (artikel XX.39/1, §7 WER). Het gaat hier om een beperkte mate van bescherming (alleen tegen de verkoop van roerende en onroerende goederen) die pas in werking treedt op het einde van de voorbereidende fase⁶¹.

28. Indien de procedure van het voorbereidend akkoord succesvol wordt afgesloten, wordt voorzien in een verkorte procedure tot het bekomen van een minnelijk of collectief akkoord. Zodra de rechtbank de gemotiveerde beschikking bekomt van de voorzitter waaruit blijkt dat een minnelijk akkoord werd gesloten of de goedkeuring van een collectief akkoord aannemelijk is, dient de procedure van gerechtelijke reorganisatie te worden geopend binnen een termijn van vijf werkdagen⁶². Het vonnis waarbij de versnelde procedure van gerechtelijke reorganisatie wordt geopend, bepaalt de datum van zitting inzake akkoord (resp. de rechtszitting waarop het minnelijk akkoord wordt gehomologeerd)

⁵⁸ Alleen de gerechtsmandataris is gerechtigd om een volmacht te bekomen van de geraadpleegde schuldeisers om te stemmen over het reorganisatieplan (zie artikel XX.39/1, §4, tweede lid WER). Hij kan zowel een volmacht bekomen om te stemmen naar aanleiding van de goedkeuring van het reorganisatieplan als om een minnelijk akkoord sluiten.

⁵⁹ Amendement nr. 7 (K. VERHELST c.s.) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/004, 12.

⁶⁰ N. OUCHINSKY en W. DAVID, "Premier commentaire de la réforme du droit de l'insolvabilité du 21 mars 2021", *TRV/RPS 2021*, afl. 4, (410) 427, nr. 49.

⁶¹ Amendement nr. 28 (D. DUCARME) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/007, 5.

⁶² Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/008, 31.

uiterlijk drie maanden (resp. één maand) na de datum van opening van de procedure (artikel XX.46, §5 WER, resp. artikel XX.46, §6 WER). Tijdens deze periode gelden de gewone regels van de opschorting overeenkomstig artikel XX.50-51 WER.

2.6.2 (Vroegtijdige) beëindiging

29. Indien een minnelijk akkoord of een reorganisatieplan niet aannemelijk lijkt, verzoekt de gerechtsmandataris de voorzitter van de rechtbank de procedure te beëindigen (artikel XX.39/1, §8, derde lid WER). Deze optie is ook voorzien voor de hypothese waarin de schuldenaar en de gerechtsmandataris het oneens zijn⁶³.

30. De schuldenaar kan overigens op elk ogenblik tijdens de procedure geheel of gedeeltelijk verzaken aan zijn vordering tot voorbereidend akkoord (artikel XX.39/1, §8, eerste lid WER). De gerechtsmandataris zou immers een richting kunnen uitgaan met de onderhandelingen die de schuldenaar niet wenst, waarop de schuldenaar aldus op elk moment afstand kan doen van de procedure. Op verzoek van de schuldenaar, van de gerechtsmandataris of ambtshalve, na de schuldenaar en na het verslag van de gedelegeerd rechter gehoord te hebben, beëindigt de voorzitter van de rechtbank de procedure geheel of gedeeltelijk (artikel XX.39/1, §8, tweede lid WER).

2.7 Kritiek

31. De kosten van het voorbereidend akkoord moeten worden gedragen door de schuldenaar⁶⁴. OUCHINSKY en DAVID merken daardoor op dat de nieuwe procedure van het voorbereidend akkoord waarschijnlijk niet toegankelijk zal zijn voor de overgrote meerderheid van de kmo's, vanwege de kosten ervan⁶⁵. Voor veel schuldenaren dreigt de kost van de gerechtsmandataris onbetaalbaar te zijn. Het voorbereidend akkoord is derhalve in de praktijk meer gericht op ondernemingen van een bepaalde omvang dan op kmo's⁶⁶. Anderzijds, voor kmo's zullen de inspanningen van de gerechtsmandataris veel beperkter zijn, zodat ook de kost aanzienlijk lager zou moeten zijn. Bovendien moeten schema's worden onderzocht waarbij deze kosten – zeker voor kmo's – gedeeltelijk door de overheid worden gedragen in het kader van de gewestbevoegdheden, zoals dit thans reeds gebeurt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Een andere kritiek is dat de wetgever niet

⁶³ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1337/008, 30.

⁶⁴ A. VAN HOE, I. VEROUGSTRATE en J. LEBEAU, "De wet van 21 maart 2021 tot wijziging van Boek XX WER en WIB 1992", *TBH* 2021, afl. 3, (274) 281, nr. 37. Zie ook Koninklijk besluit 17 oktober 2021 tot invoeging van de bijlagen 6/1 en 18/1 in het Koninklijk Besluit van 23 maart 2017 houdende de werking van het Centraal Register Solvabiliteit en tot wijziging van artikel 1 van het koninklijk besluit van 27 maart 2017 houdende de bepaling van het bedrag van de retributie, evenals de voorwaarden en de modaliteiten van de inning ervan in het kader van het Centraal Register Solvabiliteit, *BS* 17 november 2021, 112.249.

⁶⁵ N. OUCHINSKY en W. DAVID, "Premier commentaire de la réforme du droit de l'insolvabilité du 21 mars 2021", *TRV/RPS* 2021, afl. 4, (410) 411, nr. 1.

⁶⁶ N. OUCHINSKY en W. DAVID, "Premier commentaire de la réforme du droit de l'insolvabilité du 21 mars 2021", *TRV/RPS* 2021, afl. 4, (410) 427-428, nr. 53.

heeft voorzien in de mogelijkheid om een voorbereidend akkoord te sluiten ter voorbereiding van een overdracht onder gerechtelijk gezag⁶⁷.

3. Fiscale discriminatie (buitengerechtelijk) minnelijk akkoord

32. De wet van 21 maart 2021 strekt er tevens toe de discriminatie weg te werken tussen verschillende ‘types’ van minnelijke akkoorden afgesloten door ondernemingen in moeilijkheden⁶⁸.

33. Voortaan wordt het fiscale gunstregime dat bestaat voor een minnelijk akkoord gehomologeerd door de ondernemingsrechtbank in het kader van een gerechtelijke reorganisatie (zie artikel XX.65 WER) uitgebreid tot het minnelijk akkoord dat buitengerechtelijk werd onderhandeld door een ondernemingsbemiddelaar en werd gehomologeerd door de voorzitter van de ondernemingsrechtbank (zie artikel XX.38 WER).

In het bijzonder leidt artikel 48 WIB 92 ertoe dat de **schuldeiser** het bedrag van de schuldkwijtschelding onmiddellijk in kosten kan nemen vanaf de homologatie van het minnelijk akkoord door de rechtbank (de schuldeiser kan het bedrag van de schuldkwijtschelding immers onmiddellijk fiscaal vrijstellen door hiervoor een vrijgestelde provisie aan te leggen)⁶⁹. Voor het minnelijk akkoord dat wordt gehomologeerd door de ondernemingsrechtbank in de buitengerechtelijke procedure van artikel XX.38 WER was deze fiscale gunstregeling nog niet voorzien⁷⁰. Voortaan worden de waardeverminderingen en voorzieningen op schuldvorderingen op de medecontractanten waarvoor een reorganisatieplan is gehomologeerd of een minnelijk akkoord is vastgesteld op grond van artikel XX.38, XX.65 of XX.79 WER vrijgesteld en dit gedurende de belastbare tijdperken tot de volledige tenuitvoerlegging van het plan of van het minnelijk akkoord of tot het sluiten van de procedure (artikel 48, tweede lid WIB 92). Door deze aanpassing van artikel 48, tweede lid WIB 92 is de wijze waarop het akkoord tot stand komt fiscaal niet meer relevant en krijgen beide vormen van minnelijk akkoord een gelijke fiscale werking.

⁶⁷ N. OUCHINSKY en W. DAVID, “Premier commentaire de la réforme du droit de l’insolvabilité du 21 mars 2021”, *TRV/RPS* 2021, afl. 4, (410) 427, nr. 52. Zie ook Z. PLETINCKX en C. ALTER, “La loi du 21 mars 2021 modifiant le livre XX du Code de droit économique et le Code des impôts sur les revenus 1992”, *JT* 2021, afl. 6858, (365) 368, nr. 8.

Vgl. L. DE MEULEMEESTER, “Het voorbereidend akkoord: een nieuw instrument in de reorganisatie *toolbox*” (noot onder Orb. Luik 28 april 2021), *TIBR* 2021, afl. 2, (RS-85) RS-86, nr. 4 met verwijzing naar D. BRULOOT, “Kroniek van het insolventierecht tijdens de corona-epidemie: is het insolventierecht in crisis?”, *TBH* 2020, (1387) 1403, nr. 61. Door deze mogelijkheid niet (expliciet) te voorzien, is het ‘voorbereidend akkoord’ geen échte *pre-pack*, zijnde “*an agreement for the sale of all or part of the debtor’s business or assets which is entered into before the commencement of formal insolvency proceedings*”.

⁶⁸ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2020-21, nr. 55-1337/008, 60.

⁶⁹ Zie ook C. DECLERCQ, C. WATHION en C. VAN CRAEYVELT, “Ook na gewijzigd insolventierecht blijft (voorlopig?) verschil in fiscale behandeling bestaan”, *Fisc.Act.* 2021, afl. 25, 1-5.

⁷⁰ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2020-21, nr. 55-1337/008, 57.

34. De fiscale situatie van de **schuldenaar** wordt daarentegen niet geregeld voor de procedure van artikel XX.38 WER. Artikel 48/1 WIB 92 voorziet dat het voordeel dat de schuldenaar geniet door de schuldkwijtschelding, fiscaal wordt vrijgesteld als winst indien het minnelijk akkoord wordt gehomologeerd door de rechtbank in het kader van een gerechtelijke reorganisatie. Dit wordt echter (nog⁷¹) niet uitgebreid tot de procedure van artikel XX.38 WER⁷².

35. Er wordt aldus slechts een – permanente – gedeeltelijke fiscale gelijkschakeling voorzien van de homologatie van het minnelijk akkoord in het kader van de procedure van gerechtelijke reorganisatie en de homologatie door de ondernemingsrechtbank in de procedure van artikel XX.38 WER⁷³. In hoofde van de schuldeiser mag een kost worden afgetrokken, terwijl de winst in hoofde van de schuldenaar belastbaar blijft.

4. Diversen

4.1 Kamers voor ondernemingen in moeilijkheden

36. De wetgever verlengt de termijn voor de behandeling van dossiers door de kamers voor ondernemingen in moeilijkheden, als antwoord op een nood aangetoond door de praktijk⁷⁴. De termijn waarover de rechter-verslaggever beschikt om zijn onderzoek af te ronden, wordt verlengd van vier tot acht maanden. Aan de kamer voor ondernemingen in moeilijkheden wordt de mogelijkheid geboden om het onderzoek te verlengen voor een duur die niet meer dan tien – i.p.v. vier – maanden mag bedragen. De rechter verslaggever kan uiteraard zijn onderzoek steeds eerder afronden. Wanneer de kamer voor ondernemingen in moeilijkheden het onderzoek zelf voert, moet zij dit afronden binnen de achttien – i.p.v. acht – maanden (zie artikel XX.28 WER).

4.2 Gerechtsmandataris

37. Op grond van artikel XX.30 WER kan de voorzitter van de rechtbank, als voorlopige maatregel, een gerechtsmandataris aanstellen ter vrijwaring van de continuïteit van de onderneming⁷⁵. De mogelijkheid om een gerechtsmandataris aan te wijzen wordt voortaan verruimd. Niet alleen ingeval van “*kennelijk grove tekortkomingen van de schuldenaar of van een van zijn organen*”, maar voortaan ook ingeval van “*gebeurtenissen die leiden tot onbestuurbaarheid van de onderneming*”, kan de

⁷¹ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/012, 6: “*Gelet op het feit dat de budgettaire impactanalyse nog niet is afgerond, kan dit amendement niet op de steun van de minister rekenen. Mogelijk zal dit element worden opgenomen in een volgend wetsontwerp houdende diverse fiscale bepalingen, voorbereid door de minister van Financiën.*”

⁷² Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/008, 57.

⁷³ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/008, 57.

⁷⁴ Amendement nr. 4 (K. VERHELST c.s.) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/004, 4.

⁷⁵ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer 2020-21*, nr. 55-1337/012, 19.

voorzitter van de rechtbank een of meer gerechtsmandatarissen aanstellen (zie artikel XX.30 WER). Ook kan de schuldenaar dit nu uitdrukkelijk zelf aanvragen. Hiervoor is het niet vereist dat de schuldenaar kennelijk grove fouten zou hebben gepleegd⁷⁶. Wanneer er sprake is van gebeurtenissen die leiden tot de onbestuurbaarheid van de onderneming, zoals bijvoorbeeld ingevolge een overlijden⁷⁷ of een conflict tussen bestuurders, hoeft er geen bewijs te worden geleverd van kennelijke tekortkomingen in het bestuur⁷⁸.

4.3 Digitalisering gerechtelijke reorganisatie door een collectief akkoord

38. De elektronische afhandeling van de reorganisatie wordt in de toekomst mogelijk gemaakt: de stemmingen, de tellingen alsook de indiening en de uitwisseling van documenten zullen elektronisch kunnen gebeuren (zie artikel XX.77, tweede lid WER en artikel XX.78 WER)⁷⁹. Hierdoor zullen een zo groot mogelijk aantal schuldeisers, ook die met geringe vorderingen, gemakkelijk op afstand kunnen stemmen⁸⁰. De fysieke zitting is voor sommige schuldeisers vandaag immers een reële drempel om aan de stemming deel te nemen⁸¹.

Daarnaast kan het verslag van de rechter-commissaris of van de gedelegeerd rechter, wanneer de bepalingen van Boek XX WER daarin voorzien, ook schriftelijk worden opgesteld (zie artikel XX.11/1 WER). Dit biedt aldus de mogelijkheid om het mondelinge verslag van de gedelegeerd rechter te vervangen door een schriftelijk verslag dat in REGSOL wordt ingediend⁸².

Aangezien dit een aantal wijzigingen met zich meebrengt die een technische aanpassing van REGSOL vereisen, wordt de datum voor de inwerkingtreding vastgesteld op 1 januari 2023. De Koning krijgt echter de bevoegdheid om een vroegere inwerkingtredingsdatum vast te stellen.

5. Toekomst

39. In 2019 is, met richtlijn (EU) 2019/1023 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 *“betreffende preventieve herstructureringsstelsels, betreffende kwijtschelding van schuld en beroepsverboden, en betreffende maatregelen ter verhoging van de efficiëntie van procedures inzake herstructurering, insolventie en kwijtschelding van schuld, en tot wijziging van richtlijn (EU)*

⁷⁶ MvT, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1337/001, 4.

⁷⁷ Zie Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1337/002, 6.

⁷⁸ Amendement nr. 4 (K. VERHELST c.s.) op Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1337/004, 4.

⁷⁹ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1337/008, 18.

⁸⁰ N. OUCHINSKY en W. DAVID, “Premier commentaire de la réforme du droit de l’insolvabilité du 21 mars 2021”, *TRV/RPS* 2021, afl. 4, (410) 415, nr. 12 (i).

⁸¹ M. AERTSEN, M. ALLIJNS, B. BUYDENS, M. D’HERDE, W. GARDIN, M. HEENE, J. LANNNOY, S. LEDENT, D. MERTENS, M. ROELENS, S. SABLON, C. VAN BIERVLIET, L. VANDAMME, T. VERMEERSCH, “Insolventierecht” in M. AERTSEN et al., *Dé gids voor vennootschappen*, Mechelen, Wolters Kluwer Belgium, 2021, (543) 579.

⁸² N. OUCHINSKY en W. DAVID, “Premier commentaire de la réforme du droit de l’insolvabilité du 21 mars 2021”, *TRV/RPS* 2021, afl. 4, (410) 413, nr. 6.

2017/1132”, nieuwe Europese regelgeving inzake insolventierecht uitgevaardigd. De nadruk ligt hierin op preventieve herstructureringsstelsels teneinde bedrijven in moeilijkheden in staat te stellen om een faillissement zoveel mogelijk te vermijden. Op 17 juli 2021 is de termijn voor de omzetting van die richtlijn reeds verstreken, maar België heeft intussen uitstel gevraagd. Een werkgroep van experts bereidt de aanpassing van de insolventiewetgeving en de omzetting van de herstructureringsrichtlijn momenteel voor.

40. *“Hoewel voorliggend voorstel [de wet van 21 maart 2021] globaal genomen in de lijn ligt van de doelstellingen qua efficiëntie ter zake van preventieve herstructurering die met de voormelde richtlijn nagestreefd worden en hoewel die doelstellingen door dit voorstel dan ook niet in het gedrang komen, strekt het evenwel niet tot de (volledige) omzetting van die richtlijn.”*⁸³ Naar aanleiding van de omzetting van de EU-richtlijn betreffende herstructurering en insolventie zal een meer diepgaande hervorming van het insolventierecht op korte termijn dus nodig zijn; die zal het voorwerp uitmaken van een toekomstig wetsontwerp⁸⁴. De huidige insolventiewetgeving zal daarbij geëvalueerd worden en aangepast aan de huidige maatschappelijke en economische uitdagingen mede ingevolge de COVID19-crisis⁸⁵.

De minister van Justitie licht in zijn beleidsnota hierover toe dat er wordt verdergewerkt op de filosofie en de efficiënte werking van de wet van 21 maart 2021⁸⁶. Verwacht wordt aldus dat (een vorm van) het ‘voorbereidend akkoord’, één van de tijdelijke innovaties van de wet van 21 maart 2021, zal opgenomen worden als permanent instrument in het WER.

⁸³ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2019-20, nr. 55-1337/002, 4.

⁸⁴ Wetsvoorstel tot wijziging van boek XX van het Wetboek van economisch recht, *Parl.St. Kamer* 2020-21, nr. 55-1337/008, 7.

⁸⁵ Beleidsnota Justitie en Noordzee, *Parl.St. Kamer* 2021-22, nr. 55-2294/016, 26.

⁸⁶ Beleidsnota Justitie en Noordzee, *Parl.St. Kamer* 2021-22, nr. 55-2294/016, 26.

FINANCIAL LAW INSTITUTE

WORKING PAPER SERIES

The Financial Law Institute is a research and teaching unit in the Faculty of Law and Criminology of Ghent University, Belgium. The research activities undertaken within the Institute focus on various issues of company and financial law, including private and public law of banking, capital markets regulation, company law and corporate governance.

The Working Paper Series, launched in 1999, aims at promoting the dissemination of the research output of the Financial Law Institute's researchers to the broader academic community. The use and further distribution of the Working Papers is allowed for scientific purposes only. The working papers are provisional.